

Muzsikáló udvar. A Budapesti Madrigál Kórus hangversenye — közreműködik Farkas Gyöngyi cimbalmon, vezényel Szekeres Ferenc — a tanásháza udvarán, este 8 órakor.

XVII. Szegedi Nyári Tárta, a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában, augusztus 20-ig.

Kalmár Márton szobrászművész szabadtéri kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központ udvarán, augusztus 30-ig.

Fotóklubok 12. Szegedi Szalonja. Kiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban, augusztus 21-ig.

Joó József műgyűjteménye. Kiállítás a Juhász Gyula Művelődési Központban, augusztus 20-ig.

Kosztá Rozália festőművész kiállítása a November 7. Művelődési Központban, augusztus 20-ig.

Kiss Sándor szobrászművész kiállítása a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában, augusztus 20-ig.

Íróportrék. Molnár Edit fotókiállítása a Sajtóház Művelődési Központjában, szeptember 15-ig.

Művészet és otthon 1976. Kiállítás a Gulácsy Lajos-teremben, augusztus 19-ig.

Száz év Szeged zenei életéből. Kiállítás a Somogyi-könyvtárban, augusztus 20-ig.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai.

Királynő meg cigányasszony

Komlóssy Erzsébet két arca a szabadtérin

A szabadtéri játékok nézője talán nem is tudja elképzelni a Dóm tér alatti folyosólabirintus sajátos hangulatát, előadások, próbák idején jelmezes-kosztümös statisztasereggel, sminkesekkel, öltöztetőkkel, s tv-ből, újságokból jól ismert arccal. Ebben a kavargásban bizony szédül olykor az odavetődő újságíró is. Megnyugvást rendszerint az a pillanat hoz, amikor a királynő kedvesen így szól: „Megfelel a harmadik felvonás előtti szünetben, miután meghaltam? Jó. Akkor tehát halálom után itt, az öltözőben.”

A „feltámadt” királynő Erkel Bánk bánjának Gertrudisa: Komlóssy Erzsébet, aki A cigánybáróban Czíprát, a cigányasszonyt is alakítja.

— Kétségtelen, Gertrudis parádésabb szerep. Talán „szebb” is, legtöbb énekes különben is jobban örül a drámai szerepeknek — mondja a „kettősségről”. — Azért Czíprát is szívesen énekelem, hiszen A cigánybáróban először lépek fel Szegeden, s a cigányasszony szerepét újra kellett tanulnom a szegedi közönségnek. Szívesen tettem ezt, mert Szeged egyébként sem közömbös számomra: innen indultam még 1955-ben, itt énekeltem 1958-ig. Huszonegy év múlt el a kezdetek óta, s közben Franciaország és Spanyolország kivételével egész Európát bejártam, de be kell vallanom, minden alkalommal újra belemélek a kottába — mindig találhat benne valami újat az ember! Azt a rengeteg tapasztalatot, amely helyesen feldolgozva alapvető fontosságú az igényes, elmélyültebb művészethez, nem könnyű megszerezni.

Hirtelen elhallgat. Fejmozdulatára a királynői korona

Gertrudis

Ács S. Sándor felvételei

Czípra

megcsillan az öltözői lámpafényben.

— Olyan, de olyan jó volna most megállni az években — szólal meg. — Mire az énekes igazán megéri, már öregedni is kezd. Persze, ha az ember tudatosan dolgozik, és „jó helyre teszi” a hangját, sokáig kitarthat. Legjobb példa erre Simándy József. Ugyanakkor ő szinte példátlanul nagyszerű partner is, talán soha nem tudtam így együtt dolgozni senkivel. Minden lapot ad és vesz, ahogyan kártyanyelven mondják.

— Ennyi év alatt természetesen nagyon sok szereplésem volt részem — válaszol az újabb kérdésre.

— A Carmen mintegy 130 előadásától egészen Szokolai Várnászág, amelyért a Kossuth-díjat kaptam. Az elmúlt évad utolsó bemutatójában, az Elektrában Klütaimnészt-rát alakítottam, ez volt az utolsó izgalmas szerepem. Gertrudis is, Klütaimnészt-ra is afféle démoni szerepek, ez a mély hangszín velejárhoja. A „gonosz” női alakításoknak számomra megvan az a külön varázsa, hogy még jobban megpróbálok bepillantani a figura mögé. Lehet, hogy szokatlan, amit most mondok, de erre az operában éppen olyan szükség van, mint a prózai színészeknél. Hozzá kell minden alkalommal „lopni” a szerepekhez annyit, hogy a zenei és a színészi teljesítmény egységben, önmagában emberileg is megállja a helyét. A Gertrudis-szerep tanulása közben olvastam a Bánk bán történelmi háttéréről, s közben nem állhattam meg, hogy ne töprengjek a történelmi tények mögötti személyes motívumokon, a lélektani hitelességen. Azon, hogy ha valóban úgy történt volna, ahogy Katona József megírta, mit érezhetett Bánk, mit gondolhatott Gertrudis...

— Terveim? Talán még az idén egy szovjetunióbeli turné — és persze további munka az Operában, ott, ahol életem nehéz éveit során is anynyi segítséget kaptam, hogy csak nagy-nagy köszönettel tartozom érte. A színpadon kívül pedig az „anyukáskodás” vár, egy kislány és egy kislányom van, Zsolt és Beáta, akik most nagyon hiányoznak Szegeden. Egyébként éppen a Várnászágban az anyaságról, az anyai érzésvilágról kaptam nagy szereplésemről, mondhatnám úgy is: ez volt az a pont, ahol a hivatás és a magánélet találkozott. A többi? Majd meglátjuk...

A királynő feláll, hogy elköszönjék. A palást suhog, az ajtó becsukódik, s a folyosólabirintusban, a feljárt felé haladva még egyszer, újra látom koronájának csillogását...

I. L.

Domonkos László

Új szanatóriumot avattak Hévízen

Szerdán Hévízen Urbán Lajos közlekedési és postaügyi miniszterhelyettes, a MÁV vezérigazgatója felavatta a MÁV új szanatóriumát. Az ötemeletes, 120 ágas szanatóriumot a MÁV egykori, időközben korszerűtlené vált gyógyháza helyén építették fel, Kun Áttalának, az Általános Épülettervező Vállalat Ybl-díjas építészének tervei szerint. A szanatórium, a három szolgálati lakás és a nővérszállás 42 millió forintos beruházási programját a Zala megyei Tanácsai Építőipari Vállalat valósította meg kiváló minőségben, az előírt határidőre. A beruházási összeghez a vasutas dolgozók önkéntes támogatási alapjából 6,2 millió forinttal járultak hozzá.

A beutaltak — akik mozgásszervi betegségekkel és baleseti utókezelésre kerülnek a szanatóriumba — igénybe vehetik a hévízi állami gyógyfürdő kórházszolgáltatásait is.

Gyógyszerész-tanácskozás

Augusztus 12—14. között Sopronban rendezi meg a Magyar Gyógyszerészeti Társaság a III. gyógyszerésztörténeti konferenciát. A konferencián hazai és külföldi előadók tartanak előadásokat.

Szegedi énekkar Middlesbrough-ban

A KOTA és a Kulturális Minisztérium jelölte a Tömörkény gimnázium és művészeti szakközépiskola leánykarát arra az angliai nemzetközi fesztiválra, amelyen énekkarok, szólóhangszeresek és néptáncosok versengtek az elsőséget. A Middlesbrough-ban, július 31. és augusztus 8. között rendezett nagyszabású találkozón a dr. Mihályka György vezette 27 tagú kórus — akiket elkísért az útra az iskola igazgatóhelyettese, Aracsi László is — szép sikerrel szerepelt.

A szólóhangszeresek versenyén a 22. — jórészt akadémista — induló közül a szegedi helyet szerezte meg Czifra Éva (zongora), a kilencediket Papp Éva. Ugyancsak jól szerepeltek a szólóénekesek. A folklór kategóriában Vajda Júlia a negyedik lett, a műdalokat éneklők nemzetközi mezonyében pedig Tóth Mária és Széll Mária ért el ötödik, illetve nyolcadik helyezést. Svéd, amerikai, dán, angol, cseh-szlovák, ír, lengyel kórus

szerepelt az ifjúsági énekkari versenyben, a szegediek az előkelő harmadik helyet kapták. A nemzetközi zsűri (amelynek nem volt magyar tagja) a női karok versenyének második díját ítélte oda a Tömörkény gimnázium énekkarának. A legnagyobb sikert, az első helyezést a folklór kategóriában érték el. Két Bárdos-népdalfeldolgozást énekeltek: a Magos a rutafa és a Hej, igazságszóló, a maximális pontszámot kapta, a 15 versenyző énekkar közül a magyar kórusművészet képviselői érdemelték ki a fődíjat, a talapzaton álló hatalmas hangvillát.

Az iskolai énekkar szinte minden kategóriában nagy múltú felnőtt, vagy akadémiai hallgatókból álló kórusokkal versengett. Kimagaslóan jó szereplésük és a közönségsiker bizonyította az is, hogy a fesztiválon induló csoportok közül egyedül ők vehettek részt Middlesbrough város polgármesterének fogadásán, és versenyen kívüli szereplésre is felkérték őket: két önálló koncertet adtak.

Művészek a Maros partján

Makó kiállítótermében a Maros menti Művésztelen múlt évi résztvevői gyűjtéményes kiállításának megnyitásával vasárnap kezdődött az idejé kétéhetes találkozó. Huszonhat művész alkotásai láthatók a kiállításon, s elsősorban a nagyszerű grafikák érdemelnek megkülönböztetett figyelmet.

Banga Ferenc fekete alapon fehér pókhálómetszetei, Kocsis Imre szitanyomatai, Vácz J. Tamás linófilmkockái, Takács Dezső népművészeti ihletű műanyag metszetei és Zsáki István tusrájai máris igen magas színvonalat adnak nemcsak ennek a kiállításnak, hanem a hatodik éve megrendezésre kerülő Maros menti Művésztelennek is. A kiállítás festményanyag erősebben kötődik a Maros-parti tájhoz, a „hagyma fővárosához”, különösen az idejé plakkert nyertese, a salgótarjáni Iványi Ödön, valamint Kovács Gábor, Torok Sándor, Cs. Patay Mihály, Somogyi János és Sinkó János alkotásai.

Az idejé telepen harminc képzőművész — közöttük öt jugoszláv — dolgozik Kocsis Imre makói származású festőművészeknek, a telep művészeti vezetőjének irányításával. Hagyomány már, hogy a művésztelen résztvevői minden évben egy-egy kép-

pel-művel ajándékozzák meg a vendéglátó várost. Ezzel nemcsak megeremtik egy leendő makói képtár alapjait, de az alkotások év közben is kétéhetes találkozó is betöltöttek, hiszen üzemek, vállalatok kollektívái tekintetik meg.

A szakmai tevékenység mellett az idejé programban is szerepel több kiállítás és előadás. A Maros menti Művésztelen tárlata mellett szombaton a József Attila könyvtárban Varga Máttyás Kossuth-díjas érdemes művész alkotásaiból nyílik kiállítás, majd augusztus 20-án a Kiállító Teremben az idejé plakkert nyertese, Iványi Ödön mutatja be festményeit, Hadik Magda szobrászművésszel rendezendő közös tárlatán. A program során Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója a magyarországi művésztelenekről, dr. Dávid Katalin művészettörténész pedig a modern művészet sajátosságairól tart előadást. A művésztelennek jó a kapcsolata a makói üzemekkel, a makói gégyár egyik szocialista brigádia például a telepen dolgozó grafikusok munkájának megkönnyítésére nyomprést készített társadalmi munkában.

T. L.

Romantika és vidámság

A szabadtéri játékok idejé slágerének Strauss A cigánybáró című daljátéka ígérkezik. Részint azért, mert a felújítás óta lezajlott három bemutatónak óriási közönségsikere volt, részint pedig, mert az idejé előadásokra már hónapokkal ezelőtt nem lehetett jegyet kapni. A Hány János és a János vitéz mellett a szabadtérin elsősorban A cigánybáró képviseli a daljátékokat. A mostani előadást Horváth Zoltán, a Szegedi Nemzeti Színház operatársulatának főrendezője állítja színpadra. Az első színpadi próbák szünetében készült a vilámlinterjú.

— Milyen emlékekkel kezdett munkához?

— Sohasem rendeztem Straussnak ezt a művét, sőt utólagára gyermekkoromban láttam A cigánybárót. Úgy érzem, ez nem pótolhatatlan veszteség, s nem ártott a mostani munkának. Friss szemmel, kevesebb hatással, benyomással kell megközelíteni. Ez azonban különös helyzetet is teremtett, hiszen a szereplők nagy részének, sőt az énekkar tagjainak is szinte a kisujjában van a darab, a zene, a korábbi mozdulat — sokszor játszották, énekeltek. Így állott elő az a különös helyzet, hogy ezúttal a rendező ismert legkevésbé a darabot.

— Jól ismert, nagyszerű művészekkel dolgozik együtt, akik sok-sok sikert értek már el ezen a színpadon. Mellettük néhány fiatal, tehetséges alkotóval is találkozunk.

Horváth Zoltán, a rendező

— Nagy öröm ezzel az együttessel dolgozni. A címszereplő Palcsó Sándor, a Szaffit alakító Házy Erzsébet, Komlóssy Erzsébet, aki Czípra lesz, s a Zsupán serzetkeskedőt megformáló Melis György nagyszerű alkotótársak, kiváló művészek. Csakúgy, mint a karmester Medveczky Ádám, a szegedi szabadtérin gyakran vendégeskedő Márk Tivadar jelmeztervező, Barkóczy Sándor koreográfus és szegedi kollégáim. S néhány fiatal, nagyon tehetséges művész, mint például a díszlettervező Csikós Attila vagy a várnai nemzetközi balettversenyéről érkező díjnyertes szolótáncosok, Szőnyi Nóra, Pongor Ildikó és Erdélyi Sándor. Nagy kedvvel, lelkesedéssel és fegyelmezetten készülünk a bemutatóra.

— Lesz-e valami változás az eddigi előadásokhoz képest?

— Jókai megálmodott hősének, Barinkay Sándornak egyik legnagyobb kalandja az volt, amikor Bécsbe került Johann Strauss asztalára, s onnan ötvenéves papírra álmódva indult Cigánybáróként a világhír felé. Igyekeztem a Jókai műből készült eredeti, Schnitzer-féle színpadra alkalmazás kéziratát megkeríteni, de ez a vállalkozás reménytelenül vált. A kéziratot valószínűleg Bécs valamelyik könyvtára vagy gyűjteménye őrzi. Itt Szegeden jászszuk először teljes egészében az Abody Béla-féle szövegát-dolgozást, amit Fischer Sándor jól ismert versbetéteinek felhasználásával készített. Ez a szövegekönv groteszkebb, ezáltal korszerűbb történettel ajándékoz meg, mely a jó légtör egyike záloga lehet a klasszikus bécsi muzsika, Strauss örökzöld dallamai mellett.

— Mi az alapvető rendezői elképzelés?

— Feltétlenül vállaljuk Jókai romantikus történetét, a muzsika népszerűségét és a látványosságát, de egyiket sem akarjuk öncélúan alkalmazni. Kívülről szórakoztató, jó kedvű előadást szeretnénk, ehhez számítunk a kalandos történet belső érzelmi fűtöttségére, kiaknázuk a romantika és a vidámság egymásnak egyáltalán nem ellentmondó lehetőségeit.

I. L.